

Samenwerken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

De procesregisseurs aan het woord

Om huiselijk geweld en kindermishandeling succesvol aan te pakken is goede samenwerking tussen professionals cruciaal. Een ervaringsdeskundige, een huisarts en twee procesregisseurs delen hun ervaringen. Welke frustraties ervaren zij in de samenwerking met andere professionals? Maar vooral: hoe gaan ze daarmee om en welke tips hebben ze voor andere professionals?

In dit portret delen twee procesregisseurs hun verhaal. Benieuwd hoe een ervaringsdeskundige en een huisarts de samenwerking met andere professionals ervaren en verbeteren? Lees de andere portretten www.huiselijkgeweld.nl.

Frustratiewijzer

Deze portretten sluiten aan op de [Frustratiewijzer – Samenwerken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling](#). In de Frustratiewijzer van het CCV, Movisie en NJi vind je vijf veel voorkomende frustraties én oplossingen van professionals in de samenwerking rond huiselijk geweld en kindermishandeling. Met de tips en handige informatie uit de frustratiewijzer help je vastgelopen processen weer op gang.

DE PROCESREGISSEURS

‘Onze oplossing: een integrale aanpak zonder beperkingen’

Magda van de Lagemaat en Shelly Lieuw-On zijn collega’s bij het regionale Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden. Ze hebben jarenlange ervaring als procesregisseur bij de multidisciplinaire aanpak van de meest ernstige gevallen van huiselijk geweld en kindermishandeling. ‘Doorbreek patronen samen en structureel.’

“We zitten aan het einde van de keten”, vertelt coördinator Magda van de Lagemaat. “In de gezinnen waarvoor onze hulp wordt ingeschakeld, spelen de problemen al lange tijd en zijn ze geëscaleerd. Er zitten vreselijk ingewikkelde casussen tussen, waarin ernstige onveiligheid speelt. Dan is een integrale aanpak nodig. Wij brengen alle daarvoor nodige partijen samen, zoals de politie, vrouwenopvang, GGZ, jeugdhulp, Veiligheidshuis en Veilig Thuis.”

“De intentie om samen te werken, is er zeker”, weet Shelly Lieuw-On uit ervaring. “Aan de overlegtafel krijgen we alle neuzen dezelfde kant op. Maar zodra de partners de tafel verlaten, blijkt samenwerking toch moeilijk. Dit is met name het geval bij stalking. Professionals richten zich op hun cliënt, niet op het hele gezin. Daardoor vinden ze elkaar onvoldoende en raken ze elkaar weer kwijt nadat wij ze hebben samengebracht. Je maakt afspraken, maar de uitvoerders weten zich er niet aan te houden. Dat is frustrerend.”

‘Onze frustratie: lange adem en regie mist’

“Hulpverlening is te vaak incidenteel”, vindt Magda. “Een traject wordt nogal eens voortijdig afgesloten, als het tijdelijk rustig is, terwijl we weten dat er herhaling van geweld plaatsvindt als we de patronen niet structureel doorbreken. We vinden allemaal dat er een lange adem nodig is, maar in reguliere trajecten lukt het toch vaak niet om die te hebben. Cliënten verliezen dan de hoop op een oplossing en structurele verbetering.”

Wij kijken wat er nodig is om samenwerking vlot te trekken, maar vervolgens moeten de partijen het samen doen”, stelt Shelly. “Wij begeleiden het proces; de regievoerder moet zich houden op de uitvoering en bijsturing van het plan. Vaak mist die regie. Soms begeleidt de ene partij moeder en kind, en de andere de vader. Dat is niet wenselijk, want dan zijn er twee verschillende regievoerders die met elkaar moeten dealen. Het is beter als een sociaal team of gecertificeerde jeugdinstelling de regie op zich neemt.”

‘Onze oplossing: een integrale aanpak zonder beperkingen’

“Het is belangrijk dat de regievoerder onpartijdig is en beschikbaar voor alle gezinsleden”, aldus Magda. “Je moet de regie in één hand houden, met korte lijnen naar betrokken organisaties en uitwisseling van informatie door alle partijen, ook de GGZ. Dan heeft iedereen dezelfde contactpersoon, die het overzicht heeft en samen met het gezin oploopt. De regievoerder kan tegelijkertijd toezichthouder zijn, meegaan naar de school van de kinderen, en hulpverlening organiseren op het gebied van veiligheid, traumaverwerking en echtscheiding. Het ideaal is: één gezin, één plan.

Het is soms zoeken naar het juiste plan van aanpak. Cliënten kunnen niet altijd hun hulpvraag verwoorden of het hele verhaal ineens op tafel leggen. Als ze bij ons komen, zijn er vaak al zoveel hulpverleners gepasseerd dat ze het contact met instanties zijn gaan vermijden. Pas als er langere betrokkenheid is en gezinnen het gevoel hebben dat hulpverleners naast hen staan, kan passende hulp worden gezocht.

Zo was er een gezin waarin al achttien jaar sprake was van huiselijk geweld en kindermishandeling door de verslaafde vader. Moeder had de scheiding in gang gezet, maar enorme schulden gekregen doordat haar man dingen op haar naam aanvroeg. Hij bleef ook langskomen voor geld. De vrouw had geen vertrouwen meer in hulpverlening, omdat de problemen er niet minder door waren geworden. Een van onze ervaren casusregisseurs bleef toch aanbellen om te vragen hoe het met de vrouw ging. Langzaam liet ze hem toe. Hij heeft haar geholpen andere sloten op de deur te laten zetten en schuld-hulpverlening op gang gebracht. Er is nu eindelijk rust in het gezin, doordat de casusregisseur de tijd en ruimte kreeg om van de protocollen af te wijken en vol te houden.”

‘Onze tip: vertrouw elkaar’

“Je moet hulp flexibel inrichten”, bepleit Magda. “Als we wat er in een gezin gebeurt allemaal ernstig vinden, dan moet je dat gezamenlijk doorbreken. Je moet bedenken wat daarvoor nodig is, zonder allerlei beperkingen. Er is nog te veel terughoudendheid bij het delen van informatie en het combineren van de regievoering voor volwassenen en kinderen, met een reclasserings- en jeugdbeschermingsmaatregel. Er zijn soms heel veel hulpverleners bij een gezin betrokken, dan zitten we met wel twintig mensen aan tafel. Aan het einde van een traject kijken we of dat er minder zijn geworden en of de veiligheid is verbeterd.

Tijd is altijd de vijand van organisaties met lange wachtlijsten. Maar laten we de tijd blijven nemen om met elkaar te reflecteren op hoe we samenwerken. Niet om elkaar ter verantwoording te roepen, maar om van elkaar te leren. Op een veilige en vertrouwelijke manier.” Ze gaat zich nu voor het Zorg- en Veiligheidshuis richten op het organiseren van leerbijeenkomsten en het ontwikkelen van een methodiek voor reflectie.

“Dat we allemaal dezelfde taal spreken”, is de wens van Shelly. “Er is voldoende kennis over huiselijk geweld en kindermishandeling, alleen hebben we allemaal een ander begrip ervan. Dat maakt overleg en overeenstemming bereiken lastig, bijvoorbeeld bij het inschatten van de veiligheid. Ook de wisseling van medewerkers helpt niet. Een nieuwe collega gaat weer het wiel uitvinden, in plaats van door te gaan op het door de voorganger uitgezette pad. Draag over en durf op elkaar te vertrouwen.”

